

ÖVRIGA PROGRAM

Kulturarvsdagen i Gammelstad kyrkstad

14 september, 11.00–15.00, Gammelstad kyrkstad

Kulturarvsdagen i Gammelstads kyrkstad, tema "Kulturarv och bebyggelse". Historia, kunskap och upplevelser för hela familjen! Föreläsningar, "fråga en byggnadsantikvarie", hantverkare i arbete, öppna kyrkstugor, visningsobjekt som färger, tapeter och knutar, och mycket mera. För barn väntar kreativa aktiviteter som målning av små kyrkstugor och kyrkstadsbingo.

Glaciärrarkeologi i Sápmi

23 oktober, 13.00–15.00, Älvsby folkhögskola

Vad kan smältande isar berätta om vår historia? Museets arkeologer Hanna Larsson och Lars Backman om sitt arbete inom forskningsprojektet Glaciärrarkeologi i Sápmi (GLAS). Föredraget ger en inblick i ett forskningsfält som växer fram i takt med att klimatförändringar blottlägger spår av det förflutna.

Spegelns graffitikulvert – då och nu

25 oktober, 13.00 och 15.00

I samband med att Shopping galleria fyller 70 år visar konstnären Mats Wikström graffitimålningarna i kulverten under Skeppsbrogatan i Luleå. 45 minuter/visning.

Platsbokning krävs! (15 platser/visning)

BOKA PLATS!

Boka på www.norrbottnensmuseum.se

Samling: Timmermansgatan 26, Luleå (utanför Vårdcentralen Norra Hamn).

Höstlovspyssel i arkivet

30 oktober, 09.00–13.00, Arkivcentrum Norrbotten

Lekfullt skapande med papper, penna och sax. Workshop för barn, under ledning av Linda på Norrbottens museum.

För barn från 5 år. Kostnadsfritt, drop-in.

VISNINGAR I SAMLINGAR & ARKIV

Norrbottnens museum Björkskatan, Höstvägen 7, Luleå

(samma byggnad som Björkskatan's hälsocentral – ingång huvudentré)

OBS – Platsbokning krävs!

Boka plats: www.norrbottnensmuseum.se

15 platser/visning

Visning av tidningsarkiv, fanor och standar

18 september, 14.00–15.00

Följ med till det stora tidningsarkivet där 150 år av tidningshistoria från Norrbottens-Kuriren, Norrskensflamman och NSD förvaras. Visningen fortsätter i Föreningsarkivets stora samling av vackra fanor, standar och ordförandeklubb. Arkivarierna Emma Börjesson och Karin Tjernström guidar under en timme.

Platsbokning krävs (15 platser)

Visning i Föreningsarkivet och Norrbottens museums arkiv

27 november, 14.00–15.00

Missade du Arkivens Dag? Nu finns chans till en längre visning av Föreningsarkivet och museets arkiv på temat *natur och friluftsliv*. Se exempel ur scoutrörelsens historia samt glimtar ur friluftsförjandets och turist- och naturskyddsföreningars arkiv. Hur kom friluftsmuseet Hägnan till? Hur såg en friluftsdag i skolan ut på 1950-talet? Arkivarierna Emma Börjesson och Karin Tjernström guidar under en timme.

Platsbokning krävs (15 platser)

Norrbottnens
museum

PROGRAM Hösttermin 2025

Utförligt program publiceras löpande
på museets hemsida och Facebook

www.norrbottnensmuseum.se

Reservation för ändringar och tillägg

När heliga föremål byter plats

4 november, 13.00–14.30, Arkivcentrum Norrbotten

Under våren och hösten 2025 har fyra konstnärer fördjupat sig i Norrbottens museums samiska samlingar i samarbete med den nomadiska konstinstitutionen Verdde. Konstnärduon Johdet Pirak (Kristoffer Unga Pirak och Lina Johdet) bjuder nu in till ett samtal om seitar i samlingarna.

I samtalet deltar även Nils Harnesk från Norrbottens museum, utifrån vilka utmaningar föremål som dessa kan medföra för museiverksamheten.

Kostnadsfritt. Ingen anmälan behövs. Vi bjuder på fika.

ARKIVENS DAG

8 november, 11.00–15.00

Arkivcentrum

Tema: Natur och friluftsliv

- Öppet hus med visningar och föredrag
- Skattjakt för barn

Mer info kommer senare i separat
annonsering, på hemsidan och Facebook

MUSEIONSDAGAR PÅ EBENESER

Skomakargatan 23, Luleå centrum

Vikten av varsamhet

17 september, 19.00–20.00

Gustav "Rävjägarn" Bergström, berättar om vikten av varsamhet gentemot kulturarvet och miljön. Varför är det viktigt att bevara? Hur har synen på bevarande skiftat under åren? Ett föredrag som väcker tankar kring ansvar, framtidens arkitektur och vad vi egentligen menar med utveckling. Vad innebär verklig utveckling och vem har ansvar för att bevara historien?

Luleå, Piteå och bottniska områdets urbanisering

15 oktober, 19.00–20.00

Utiifrån sin nyutkomna bok berättar Åke Berggren om bakgrunden till att Luleå, Piteå och många andra städer i det bottniska området grundades. Han visar gamla kartor över städerna och förklarar varför städerna först byggdes på platser som redan efter kort tid måste överges på grund av landhöjningen, samt diskussionerna som följde innan städerna slutligen flyttades till sina nuvarande lägen.

Piteå hospital och asyl

12 november, 19.00–20.00

På Furunäsets sjukhus, tidigare Piteå hospital och asyl, användes både farliga och hemska behandlingsmetoder under 1800-talet. Morgan Stenberg, museipedagog och guide på Piteå museum ger oss en inblick i institutionstidens mentalvård.

Boksläpp av museets årsbok, med föredrag om Solgården i Malmberget

10 december, 19.00–20.00

Norrbottnens museums årsbok 2025 har temat *omsorg och vård*. Artiklarna redogör för länets socialhistoria och fokuserar på individers utsatthet i olika situationer som fattigdom, sjukdom och funktionsnedsättning.

Vid boksläppet presenterar Kerstin Cunelius ett bildspel som skildrar Frälsningsarméns barnhem Solgården i Malmberget, 1901–1970. Bildspelet visar barnhemmets historia i sin samtid. Vid förra sekelskiftet var Malmberget ett samhälle som präglades av stor bostadsbrist och ett utbrett alkoholmissbruk. Här synliggörs kvinnohistoria genom slumsyrstrarnas arbete.

PÅ PITEÅ MUSEUM

Storgatan 40, Piteå centrum

Det gåtfulla klocktornet i Öjebyn

9 oktober, 18.30–19.30

Klocktornet i Öjebyn har fascinerat människor i omkring 600 år. Ingen vet exakt när det byggdes, men utifrån stil och form räknas det som Norrbottens äldsta centralt planerade stenbyggnad. Tornet är äldre än kyrkan och man har länge debatterat om dess ursprungliga syfte – gillestuga, likbod eller försvarstorn? När kyrkan byggdes ut från långkyrka till korskyrka under 1700-talet var det nära att tornet revs. Norrbottens museums byggnadsantikvarie Kristin Lång föreläser.

Sikfors kraftstation

13 november, 18.30–19.30

INSTÄLLT!

Sikfors kraftstation byggdes 1911–12 för att klara elförsörjningen vid Luleå träsliperi i Karlshäll samt Luleå stad, järnverket och malmhamnen. Den är ungefär samtida med Porjus kraftstation. Sikfors och Porjus är också länets äldsta större vattenkraftverk. Sikfors gamla kraftstation är byggnadsminne sedan 2010. Erica Duvensjö, byggnadsantikvarie vid Norrbottens museum, berättar om tillkomsten och vad som gjorde Sikfors kraftstation så speciellt.

ARKIVKAFÉER

Arkivcentrum Norrbotten, Höstvägen 7, Luleå

Samma byggnad som Björkskatans hälsocentral, ingång huvudentré

Allmogemåleri i Tornedalen

11 september, 14.00–15.00

Gunnel Tjäder berättar om sitt arbete som allmogemålare, och speciellt om Tornedalens allmogemåleri som ligger henne varmt om hjärtat. Gunnel berättar om måleriets historia, sina egna erfarenheter som målare samt visar bilder på traditionella föremål och dekorer.

Möjligheternas land

25 september, 14.00–15.00

Kjell Danell bygger föredraget på sin bok Älvbygder i norr, som beskriver utvecklingen i älvdalarna i Kalix, Töre och Sangis fram till mitten av 1900-talet. Vad var det som gjorde att området sågs som ett framtidsland och attraherade människor och kapital under så lång tid?

Filmen om Bert Persson

9 oktober, 14.00–15.30

Luleåfotografen Bert Persson var verksam från Sundsvall och norrut, och täckte även Nordkalotten. Hans bilder publicerades i en rad rikstäckande tidningar och tidskrifter, bland annat av Expressen och bildtidningen Se, i samband med reportage där livet i norra Sverige skildrades. Filmen om Bert visas av Michael Johanson och Berts dotter Ingrid Zidén.

Refotografering

23 oktober, 14.00–15.00

Norrbottnens museums byggnadsantikvarier Kristin och Erica berättar om 2025-års projekt med återfotografering av utvalda byggnadsminnen i länet, och om metodens betydelse för byggnadsdokumentation. På plats är även museets fotograf Rúnar som hjälper till att visa upp projektets bildresultat och svara på eventuella frågor. Refotograferingsprojektet är en del av museets uppmärksammande av 50-årsjubileum av Byggnadsvårdsåret 1975.

Nasafjäll

20 november, 14.00–15.00

Norrbottnens museums arkeolog Åsa Lindgren berättar om Nasafjäll, gruvberget där silver och bly bröts under 1600-talet.

Resor norrut under 1700-talet

4 december, 14.00–15.00

Under 1700-talet blev utlandsresor allt vanligare och reseberättelser växte fram som en populär litterär genre. Även Norrbotten fick besökare från andra länder. Robert Pohjanen, antikvarie vid Norrbottens museum, berättar om de engelska resenärerna Joseph Marshall och Matthew Consett, som påstod sig ha rest i norra Sverige. Men reste de verkligen hit?

Järnverken i Luleå: Från Karlsvik till Svartön

18 december, 14.00–15.00

Följ med på en resa genom Luleås industriella hjärta – från de första försöken i Karlsvik i början av 1900-talet till dagens moderna stålindustri på Svartön. Här möter du berättelser om visioner, hårt arbete och samhällsförändringar. Luleås järnverkshistoria är lika dramatisk som den är betydelsefull. Arkivkaféet är en del av uppmärksammandet av Föreningsarkivets 60-årsjubileum. Föreläsare: Roine Viklund, lektor i historia vid Luleå tekniska universitet.